

תכנית ימית לישראל – שלב ג'

פיתוח אמצעי מדיניות למטרת שיפור המשילות במרחב הימי

מפגש בעלי עניין 3.5.2015

מצגת לקבלת הערות

הטכניון
מכון טכנולוגי
לישראל

TECHNION
Israel Institute
of Technology

תכנית ימית לישראל
ISRAEL MARINE PLAN

פיתוח אמצעי מדיניות למטרת משילות

תיאור המטרה:

יצירת מערכת משילות אפקטיבית, שקופה, מאורגנת, גמישה ומתואמת לניהול המרחב הימי, אשר תגדיר סדר עדיפויות וסטנדרטים מוסכמים, תרכז את המידע, תאחד את העיסוק הממשלתי ביס ותוביל לפיתוח ולשימור המרחב הימי הישראלי לטובת המשק הקיים והדורות הבאים.

כשלים מרכזיים במצב הקיים

1. העדר הגדרת סמכויות באזורים הימיים השונים וסמכויות שחלות רק על חלק מהמרחב הימי
2. העדר תכנון ימי מרחבי משולב
3. הטיה לכיוון היבשה והעדר ידע רלוונטי לים
4. עלויות פיקוח ואכיפה גבוהות יותר
5. סמכויות ראקטיביות ולא פרואקטיביות
6. חפיפה בין סמכויות וניגודי אינטרסים
7. רגולציה מסובכת ומפוזרת

אמצעי מדיניות מוצעים לקידום המטרה

- **אמצעי 1** - קידום חקיקה המסדירה את הסמכויות, הזכויות והחובות של ישראל באזורים הימיים השונים, תוך הטמעת העקרונות והמטרות שנקבעו במסגרת התכנית הימית לישראל
- **אמצעי 2** - הרחבת סמכויות המועצה הארצית לתכנון ולבניה, שתופקד על התכנון הימי המרחבי
- **אמצעי 3** - יצירת מערכי רישוי, פיקוח, ניטור ואכיפה יעילים, תיאום בין רשויות הפיקוח והאכיפה, איגום וחיזוק אמצעים
- **אמצעי 4** - הצטרפות לאמנות ולהסדרים בינלאומיים במטרה לקדם שיתופי פעולה אזוריים

קידום חקיקה המסדירה את הסמכויות, הזכויות והחובות של ישראל באזורים הימיים השונים, תוך הטמעת העקרונות והמטרות שנקבעו במסגרת התכנית הימית לישראל

קידום הצעת חוק האזורים הימיים, התשע"ה-2014 לאסדרת סמכויותיה, זכויותיה וחובותיה של המדינה באזורים השונים של המרחב הימי, ובכלל זה מימי החופים, האזור הסמוך והאזור הכלכלי הבלעדי, תוך הגדרת אחריות וחלוקת סמכויות מוגדרת, והכל בהתחשב בהוראות המשפט הבינלאומי. במקביל, הטמעת העקרונות והמטרות של התכנית הימית לישראל במסגרת החקיקה, ובין היתר, הדגשת מעמדו הציבורי של המרחב הימי, הטמעת הגישה של המערכת האקולוגית וקידום אחריותיות (accountability), שקיפות ושיתוף ציבור. החקיקה תותאם לשינויים ולהתפתחויות האחרונות בחברה ובכלכלה ותאפשר מענה לתרחישי עתיד מגוונים, תוך אימוץ ראייה מקיימת.

הרחבת סמכויות המועצה הארצית לתכנון ולבניה, שתופקד על התכנון הימי המרחבי

הרחבת סמכויותיה של המועצה הארצית לתכנון ולבניה על האזור הכלכלי הבלעדי במסגרת חוק התכנון והבניה, התשכ"ה-1965, כך שתתווה מדיניות תכנון משולבת ומתכללת להסדרת כלל השימושים והפעולות במרחב הימי של ישראל, זאת על בסיס יישום הגישה של מערכות אקולוגיות ועל בסיס תכנון משולב של המרחב הימי ואזורי החוף, והכל בהתאמה לכללי המשפט הבינלאומי. המועצה תפעל בהתאם לסמכויות המוקנות לה במסגרת החוק בשקיפות מלאה ותוך שיתוף של בעלי העניין במרחב הימי ושל הציבור הרחב בקבלת החלטותיה. בנוסף, יורחבו סמכויותיה של הוועדה לשמירת הסביבה החופית (הולחוף), כך שזו תשמש כוועדה מייעצת למועצה הארצית לתכנון ובניה בעניינים הנוגעים לתכנון המרחב הימי ואזורי החוף. הכלים שברשות המועצה הארצית והולחוף יותאמו להפעלת סמכויותיהן על כל תחומי המרחב הימי באורח אפקטיבי.

יצירת מערכי רישוי, פיקוח, ניטור ואכיפה יעילים, תיאום בין רשויות הפיקוח והאכיפה, איגום וחיזוק אמצעים

הקמת מנגנון ממשלתי אשר יהיה אחראי לפיתוח, ייעול ותיאום מכלול הפעילויות של רישוי, פיקוח, בקרה ואכיפה ומיסוד שיתוף הפעולה בין הגופים השלטוניים והציבוריים העוסקים במרחב הימי, כולל בחינת איגום וחיזוק משאביהם, בכלל זה יש לפעול לקידום חקיקתו של חוק רישוי סביבתי משולב ולבחון את הרחבת מעורבותו של חיל הים כחלק ממערכים אלה.

הצטרפות לאמנות ולהסדרים בינלאומיים במטרה לקדם שיתופי פעולה אזוריים

בחינה וקידום הצטרפות המדינה לאמנות ולהסדרים בינלאומיים או אזוריים, ובכלל זה הצטרפות לאמנת משפט הים זאת במטרה לקדם שיתופי פעולה אזוריים, בין היתר, בתחומי המחקר, הגנת הסביבה, פיתוח משאבים ותכנון המרחב הימי.

סיכום

ככלל המדינות נוהגות לאמץ מנגנונים מוסדיים שונים לניהול המרחב הימי, וזאת בהתבסס על המצב המשפטי והמוסדי הנוהג במדינה, תוך שקילת אינטרסים כלכליים, חברתיים ופוליטיים הייחודיים לאותה מדינה.

לפיכך, גם אמצעי המדיניות המוצעים הותאמו למצב הקיים בישראל ולצרכיה. ככלל, אמצעי המדיניות מחזקים את הסמכויות הקיימות במימי החופין של ישראל (בפן המהותי והתקציבי) ומרחיבים אותן לתחום המים הכלכליים.